

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצולת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

אנו מודים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם פרטי: דבורה	שם משפחה: סנדלר
----------------	-----------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם נעורים: סנדלר	בלועזית Sandler	שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: סנדלר
תאריך לידה: 13/1/1923	מין: נ	בלועזית Dvora
ארץ לידה: אוקראינה	בלועזית Odessa	מקום לידה (ישוב, מחוז): אודסה
שם פרטי ושם נעורים של האם: צילה ליכולט		שם פרטי של האב: מיכאל
שם נעורים של האישה:		שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה):
ארץ המגורים: אוקראינה	בלועזית Odessa	מקום מגורים קבוע לפני המלחמה : אודסה
חבר בארגון או בתנועה:	מקצוע לפני המלחמה:	השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה:
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): אוזבקיסטן (עיר קטנה ליד בוכרה), קזחסטן		
האם היית בגטאות? אילו ומתי?		
האם היית במחנות? אילו ומתי?		
תאריך השחרור:	מקום השחרור:	
לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)? אודסה		האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה?
שם האנייה (אם עלה בדרך הים):	שנת עליה: 1973	מקומות/מחנות בדרך לארץ:

נא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון): נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי באודסה. הייתי בת יחידה. אבי היה רואה חשבון. אמי הייתה פקידה. סיימתי את לימודי התיכון והתקבלתי לאוניברסיטה, לפקולטה לביולוגיה. הייתי הדור הראשון שקיבל השכלה גבוהה במשפחה. אמי נפטרה בשנת 1933 ואני נשארת לבד עם אבי.

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביונדראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אוווקאציה למרכז ברית המועצות):

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה ברחתי לבד לקזחסטן. המשכתי ללמוד באוניברסיטה של קזחסטן. באודסה נשארו כל בני משפחתי: סבתי מצד אמי – שורה (שרה) ליכולט, שלושת בנותיה – מניה, פייגה וחנה, הילדות של פייגה – חנל'ה וצילה, הילדים של חנה – צילה, בלה וולוולה (זאב). הבעל של פייגה, יצחק והבעל של חנה, גרישה אריה – גויסו לצבא. גם אבי גויס לחזית. אבי וגרישה אריה נפלו, רק יצחק חזר. כל המשפחה שנשארה באודסה נרצחה. כאשר הייתי בקזחסטן סבלתי מרעב ומקור, לכן חליתי והייתי צריכה להפסיק את לימודי. אח של אבי - איזיק סנדלר היה גר באוזבקיסטן. נסעתי אליו, ושם עבדתי בתור מורה לכימיה וביולוגיה.

נא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):

כאשר המלחמה הסתיימה חזרתי לאודסה. סיימתי את לימודי באוניברסיטה וקיבלתי תואר שני בביולוגיה, עם התמחות בפיזיולוגיה של בעלי חיים. התחתנתי. את בעלי הכרתי עוד לפני המלחמה. הוא חזר מהחזית ואנחנו נפגשנו. עבדתי כמורה לביולוגיה וכימיה בבית ספר תיכון באודסה. באודסה בשנת 1947 נולדה בתי פייגה (על שם דודתי פייגה).

נא ספרי/ על חיך בארץ

(ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):

עליתי לארץ בשנת 1973, באמצע מלחמת יום הכיפורים. קיבלתי הזמנה מאחות של אמי, ברוריה בן צור, שעלתה לארץ בשנת 1926. הגעתי לאולפן בחבצלת השרון, אולפן עקיבא של שולמית כצנלסון. סיימתי את האולפן ועברתי קורס להכשרת מורים בטכניון. החל משנת 1976 התחלתי לעבוד במסגרת בית הספר הממלכתי "רעות" בבאר שבע. בית הספר היה מפורסם ואפילו קיבלנו פרס מהנשיא נבון. הפרס חולק רק ל- 4 בתי ספר ואנחנו היחידים מהדרום שקיבלנו אותו. אני הייתי בין חמשת המורות שנסעו לקבל את הפרס. בשנת 1986 יצאתי לפנסיה, אבל המשכתי לעבוד עוד 5 שנים בבית הספר "מעייץ", ומאוחר יותר בהתנדבות ב"ויצו" כמורה לעברית, לאחר שהחלה העלייה הגדולה מרוסיה בשנות ה- 90. היה לי יותר קל ללמד את המבוגרים, כיוון שאני דוברת רוסית. בתי נפטר בשנת 2008. בעלי נפטר בשנת 1998. יש לי נכדה ו- 3 נינים שגרים לידי בבאר שבע.